

MINTE, CETĂȚENIE ȘI MIȘCARE - MANAGEMENTUL ETIC AL CLIMATULUI EMOȚIONAL ÎN TRIADA ISTORIE - EDUCAȚIE SOCIALĂ – EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT

Prof. Catană-Adam Ionela

Școala Gimnazială Nr.1 Lerești-Argeș

În ecosistemul educațional contemporan, sinergia dintre **management** și **leadership** constituie pilonul fundamental al stabilității organizaționale și al progresului pedagogic. Într-un mediu marcat de presiunea performanței, interrelaționarea etică dintre aceste două funcții devine imperativă pentru menținerea unui tonus emoțional pozitiv. Această abordare transcende opțiunea metodologică, devenind o necesitate deontologică aplicabilă cu nuanțe specifice în cadrul orelor de Istorie, Educație Socială și Educație Fizică.

În timp ce managementul asigură rigoarea planificării și transparența evaluării, reducând astfel anxietatea elevilor față de arbitrar, leadershipul inspirațional cultivă sentimentul de apartenență. Prin prisma unei „etici a grijii”, cadrul didactic transformă sala de clasă dintr-un simplu spațiu de instrucție într-o comunitate de învățare, unde emoțiile negative — precum frustrarea sau frica de eșec — sunt convertite în resurse de reziliență și curiozitate.

Fiecare arie curriculară oferă contexte unice pentru manifestarea acestui echilibru:

La Istorie, managementul volumului dens de conținuturi este echilibrat de un leadership bazat pe **empatie istorică**. Profesorul acționează ca un mentor etic, ghidând elevii prin analizele conflictelor sau ale perioadelor de opresiune fără a cădea în capcana judecăților anacronice. Astfel, lecția devine un spațiu al maturizării civice, unde elevul descoperă relevanța propriului rol în fluxul timpului.

În didactica modernă a **Istoriei**, managementul etic și leadershipul educațional transcend simpla transmitere factuală, transformând trecutul într-un instrument de descifrare a condiției umane. Provocarea fundamentală constă în gestionarea subiectelor traumatice sau controversate prin menținerea unui echilibru riguros între acuratețea academică și siguranța emoțională a elevilor.

O primă metodă de impact este **„Istoria trăită”**, care glisează accentul de la memorarea evenimentelor către înțelegerea experienței umane. Prin utilizarea surselor primare — jurnale sau scrisori — profesorul-leader facilitează dezvoltarea empatiei istorice, asigurând o reprezentare multiperspectivală care previne polarizarea ideologică și crește satisfacția intelectuală a elevilor. În completare, tehnica **„curatorilor pentru o zi”** valorifică leadershipul participativ, delegând elevilor autoritatea asupra organizării cunoașterii sub formă de proiecte muzeale. Această abordare consolidează autonomia și stima de sine, transformând clasa dintr-un receptor pasiv într-un colectiv de creatori de sens.

Pentru gestionarea etică a controverselor, metoda **„scaunului fierbinte”** și utilizarea **„hărților de empatie”** oferă cadre de analiză critică și siguranță psihologică. Profesorul acționează ca moderator, ghidând elevii în decriptarea contextelor istorice și a mecanismelor de propagandă, evitând judecățile anacronice. Aceste exerciții reduc viziunile simpliste și oferă elevilor certitudinea că istoria este produsul unor actori umani cu trăiri similare propriilor emoții.

În final, consolidarea legăturii afective cu materia este realizată prin **„Capsula timpului emoțională”**, o practică reflexivă ce extrage lecții de viață optimiste din studiul trecutului. Aceste strategii demonstrează că disciplina Istorie, sub egida unui leadership etic, devine un proces viu de formare a caracterului și a rezilienței civice.

Educația Socială reprezintă laboratorul ideal pentru exersarea **leadershipului participativ**. Printr-un management riguros al dialogului, profesorul implementează o etică procedurală ce garantează echitatea discursivă. Climatul pozitiv derivă din certitudinea că respectul reciproc și integritatea relațională prevalează asupra „victoriei” într-o dispută, valorizând diversitatea ca resursă.

În cadrul **Educației Sociale**, managementul etic și leadershipul pedagogic transcend simpla instruire, devenind mecanisme de modelare a valorilor democratice în timp real. Profesorul facilitează un mediu în care etica este trăită prin gestionarea deontologică a opiniilor și a interacțiunilor umane.

O strategie fundamentală de leadership participativ este **„Parlamentul clasei”**, care substituie ierarhia tradițională cu guvernarea partajată. Prin asumarea rolului de garant al echității procedurale, cadrul didactic asigură reprezentarea tuturor perspectivelor, cultivând astfel „agency-ul” și responsabilitatea elevilor. În completare, tehnica

„**Bibliotecii vii**” promovează incluziunea prin deconstrucția stereotipurilor în cadrul unui spațiu de siguranță psihologică. Acest model de etică relațională reduce barierele sociale și convertește vulnerabilitatea în resursă de învățare și acceptare.

Pentru gestionarea divergențelor de opinie, metoda „**oglinzii empatiei**” impune validarea argumentului celuilalt înainte de exprimarea dezacordului, consolidând astfel integritatea relațională în detrimentul conflictului de idei. Această abordare este extinsă spre comunitate prin proiecte de „**Advocacy și Service Learning**”, unde leadershipul distribuit transformă pasivitatea socială în optimism activ. În final, practici precum „**Check-in-ul valorilor**” reorientează atenția colectivă către modelele pozitive, stabilind o ancoră emoțională de bine la debutul fiecărei ore.

Prin aceste bune practici, leadershipul etic în **Educația Socială** se definește nu prin control, ci prin arhitectura unui spațiu securizant, în care elevii evoluează ca cetățeni empatici, capabili de reflecție critică și implicare civică asumată.

La **Educație Fizică și Sport**, managementul resurselor fizice se împletește cu leadershipul prin exemplu personal. Etica presupune aici un arbitraj imparțial și reguli clare, în timp ce leadershipul învață elevii să gestioneze succesul fără aroganță și eșecul cu demnitate. Rezultatul este un mediu care penalizează marginalizarea și încurajează camaraderia.

Pentru ca această interrelaționare să fie funcțională, cadrul didactic trebuie să aplice constant strategii de management emoțional: **validarea onestă** a trăirilor elevilor, crearea unui spațiu de **siguranță psihologică** unde greșeala este o etapă a învățării și utilizarea unei **comunicări asertive** care să construiască punți de încredere între toți actorii educaționali.

În cadrul orelor de **Educație Fizică și Sport**, managementul etic și leadershipul pedagogic convertesc terenul de sport dintr-un spațiu al ierarhiilor fizice într-un mediu de cultivare a rezilienței emoționale. O primă practică fundamentală este **sistemul responsabilităților rotative**, prin care managementul participării combate marginalizarea elevilor mai puțin talentați. Prin rotația rolurilor de căpitan, arbitru sau strateg, profesorul diminuează anxietatea socială și prioritizează sprijinul reciproc în detrimentul abilităților motrice brute.

Această dimensiune incluzivă este completată de **debriefing-ul emoțional post-competițional**, un mecanism de leadership prin care analiza interacțiunilor și a gesturilor

altruiste devine mai relevantă decât scorul tehnic. Validând efortul în locul rezultatului, cadrul didactic transformă eventualul eșec într-o lecție de autoreglare emoțională. În paralel, **integrarea feedback-ului video** personalizează progresul individual, transformând elevul dintr-un obiect al evaluării într-un partener analitic, fapt ce consolidează semnificativ autoeficacitatea și încrederea în sine.

Echilibrul etic al competiției este asigurat prin metoda **punctajului de onoare (Fair-play scorecard)**, care cuantifică respectul și integritatea în rezultatul final. Această abordare protejează stima de sine a tuturor participanților, oferind prestigiu caracterului, nu doar forței. În final, un leadership vizionar recunoaște necesitatea **managementului spațiului de siguranță**, oferind zone de recuperare pentru elevii aflați în supraîncărcare senzorială. Toate aceste strategii demonstrează că educația fizică depășește obiectivele motrice, devenind un mecanism esențial de management etic al succesului și eșecului, vital pentru sănătatea emoțională a elevului.

Așadar, prioritizarea eticii în procesele decizionale și în interacțiunile umane îl transformă pe profesor într-un **arhitect al stării de bine**. Leadershipul etic nu se măsoară prin autoritatea exercitată, ci prin gradul de autonomie și echilibru emoțional pe care elevii îl ating, transformând actul educațional într-o experiență formativă profundă și asumată.

BIBLIOGRAFIE

Bîrzea, C. (2000). *Educația pentru cetățenie democratică*, Editura Polirom, Iași.

Bush, T. (2015). *Leadership și management educațional. Teorii și practici actuale*, Editura Polirom, Iași.

Colvin, C., & Green, J. (2018). *Ethics in Physical Education and Sport: A Leader's Guide*, Human Kinetics, Champaign, IL.

Goleman, D. (2001). *Inteligența emoțională în leadership*, Editura Curtea Veche, București.

Ianoș, I. (2022). *Didactica istoriei: Strategii și metode de predare-învățare pentru dezvoltarea gândirii critice*, Editura Universitară, București.

Joita, E. (2000). *Managementul educațional. Curricula și profesionalizarea*, Editura Polirom, Iași.

Lickona, T. (2004). *Character Matters: How to Help Our Children Develop Good Judgment, Integrity, and Other Essential Virtues*, Simon & Schuster, New York.

Pânișoară, I.-O. (2017). *Managementul resurselor umane în învățământ*, Editura Polirom, Iași.

Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). *Emotional Intelligence. Imagination, Cognition and Personality*, Baywood Publishing Co.

Stan, C. (2003). *Autoevaluarea și evaluarea în procesul didactic*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.